

'СВЕТА НЕДЕЛЯ

Брой 52 | 4 декември 2005

† 10 НЕДЕЛЯ СЛЕД НЕДЕЛЯ ПОДИР ВЪЗДВИЖЕНИЕ

ДУХОВНО ЛИЦЕМЕРИЕ

“А тая дъщеря Авраамова, която сатаната е свързал ето вече осемнадесет години, не биваше ли да се освободи от тия връзки в съботен ден.” (Лук. 13:16)

Братя и сестри,

Всички ние знаем, че Господ Иисус Христос не бе само носител на ново учение на света. Той дойде не само да посочи целта на нашия живот, но да посочи и пътя към достигане на тая цел. Тук на земята Спасителят не бе само Учител, а и Лекар - лекар на души и тела. И известно ни е от евангелието, колко много пъти Той се проявява като такъв. И мълвата се носеше из Йерусали и Палестина, че има чуден Лекар, Който на слепи дава светлина, на хроми - нозе, на глухи - да чуват, на недъгави, на прокажени - здраве и чистота, а и мъртви възкресяваше. Затова и тълпи народ Го следваше и когато чуеха за Негово идване, се притискаха и искаха да бъдат колко се можеше по-близо до Него - извора на живата вода.

А идваха мнозина: едни да намерят цяр за душевните и телесни болки, други да наситят духовния си глад, трети да уталожат жаждата на сърцето си с живата вода на Божественото Му Слово, четвърти да задоволят любопитството си и пети - да доловят някоя дума из устата Му противна на закона, и по тоя начин да Го злепоставят пред народа и властите. А Христос проповядваше навсякъде - било в храма, било в някоя къща, било на площади или кръстопътища - където и когато имало повод. През всичкото това време, Той не пропускаше да поучава, наставлява, утешава и изобличава и цери. Ето тъй се случило и в този съботен ден, когато Спасителят изцери осемнадесет години прегърбената жена.

Съботен ден било, ден за отдих и молитва.

Христос влязъл в една синагога и започнал да поучава. Там, в далечния ъгъл, се намирала една прегърбена жена, която цели осемнадесет години не могла да се изправи и нито могла да види звездното небе, нито да види човешките лица около себе си. И не можеше да се изправи - казва светият евангелист. Та нима това е живот? Не, това е безкрайна мъка, тежко страдание. Нейният недъг е бил страшен и тъй продължителен, че тя не приличала вече на човек. Но Спасителят е съзрял и милостивно я погледнал, повикал я, и й казал: “Жено, освобождаваш се от недъга си” - и възложи ръцете Си върху нея и тя тутакси се изправила и започнала да слави Бога.

Братя и сестри,

След като чухме разказа на светия евангелист видяхме, че Спасителят извършил това чудо не по нейна молба, нито поради вярата й, нито поради застъпничеството на другото, а по Своя подбуда. Сгърчената жена не е могла нито да види Христа, нито да го моли за такава милост, нито пък с някакъв знак или действие е изразила вярата си към Него. Освен това, тя не е била близко до мястото, където е бил Той, нито пък дошла при Него, но Той Сам я повикал. Тъй сторил добрият Пастир. Той, подобно на овчаря, когато види някоя заблудена овца, сам отива при нея, взима я на рамо и я цери. Тъй милостивият Господ, добрият Пастир пръв се притича на помощ на тази заболяла дъщеря Авраамова, която ето вече осемнадесет години как страдала.

А как само се обръща Той към нея. Не казва, ей, ти, прегърбено същество, или изроде, или чудовище, а казва: Жено, освобождаваш се от недъга си, с което Той възвръща достойнството ѝ, след което възлага ръце върху ѝ и я изцелява. Ето така Милостивият ѝ дава за един миг онова, от което тя била лишена цели осемнадесет години.

Това събитие, братя и сестри, трябва да ни служи за пример като ни показва, че християнинът никога не бива да се отчайва, каквито и нещастия да го споделят, защото има над нас едно всевиждащо състрадателно око, което е готово всеки миг да ни се притече на помощ. Може би понякога страданието да е по-продължително, но това не бива да ни плаши, защото Бог, според св. ап. Павел, прави, щото винаги - и когато страдаме, и когато сме добре - да ни съпътства упованието и надеждата за по-добро. А страданията са като проверовъчен изпит, защото само в страданията се проверява вярата, в страданията се укрепва вярата, а и в страданията се изчиства вярата. То е подобно на горнило за злато - тъй и човек в страданията се очисти от греховете и чрез страданията се възвисява духът към Бога стига човек да съумее да приеме всичко като Божие допущение. И оттук следва, че първо човек трябва духовно да се възвиси и очисти и след това, ако има някои физически болести - да се излекува. Ето защо много жалки ставаме ние християните, когато изневерим на себе си и почнем да търсим опора в живота, а не у Бога, а в разни тварни и суетни неща, които винаги водят до разочарование, а и понякога до погибел.

Днешното евангелско четиво ни посочва и една друга черта, на която ние вярващите трябва да обърнем особено внимание. Това е лицемерието. То ярко се откроява на ясният фон на милосърдието на Спасителя към прегърбената, проявено от страна на началника на синагогата. Та нима той не биваше да се възрадва, когато видя как прегърбената жена, която осемнадесет години неизменно виждаше в храма, да се изправи за един миг и ведно с нея да почне да славослови Бога? Да, можеше, но не го направи, а вместо това зловна гримаса се изписа на лицето му и казва: “Шест дена има, през които трябва да се работи, в тях дохождайте и се лекувайте, а не в съботен ден.” (Лук. 13:14).

Нужно ли е, братя и сестри, да посочвам колко несъстоятелно е обвинението на този духовен водач? Не, няма да посочвам, но ще цитирам само отговора на Спасителя, Който

казва: “Лицемерцо, не отвърза ли всеки от вас вола си, или осела си от яслите в събота, и не води ли да го пои. А тая дъщеря Авраамова, която сатаната е свързал ето вече осемнадесет години, не бива ли да се освободи от тия връзки в съботен ден?...”. По-категоричен отговор и по-изобличаващ лицемерието едва ли би изрекъл някой. Впрочем, за какво се грижеше толкова началникът на синагогата? За народа ли, за ненарушението на съботния ден ли или за нещо друго? Изглежда за последното, другото, неизвестното, скритото. Нима е толкова далеч от ума и да се досетим, че да възстановиш здравето на един човек в празничен ден не само че не е нарушение, но е удвоение на празника. Тогава как да си обясним постъпката на тоя израилски духовен водач? Той иска да прикрие истинската причина, но не може. На преден план изпъква маската на лицемерието, която маска затулва всичко нередно и фалшиво, а напред изпъква привидното благочестие и ревност по изпълнение на всички наредби и закони относно почивния ден. Тук е момента да кажа, че след всичко казано не следва ли да се огледаме, всеки за себе си, и да надникнем в скришниците на душите и сърцата си и да видим доколко сме следовници на Христа и доколко сме се приближили до лицемерния ревнител на съботната почивка. Колко ли пъти ние в празничен ден сме се притекли на помощ някому, било физически да помогнем с нещо или поне, най-малкото, което е за нас, с думи да го ободрим в страданието му? Може би да има такива, но колцина са те? А мнозина сме готови да одумваме всеки, който явно би сторил това и сме готови дори да го наречем с най-долни епитети само и само да се изтъкнем, че ние сме стриктни изпълнители на църковните разпоредби, а всъщност сме, както казва Христос, варосани гробници - отвън хубави наглед, а отвътре смрад и леш. Но, за да не стигаме до това определение, възлюбени чада, не е нужно да се държим сяпа към буквата, защото в живота се случват най-различни ситуации. Но ние, като християни, според св. ап. Павел, трябва да вразумяваме безчинните, да утешаваме малодушните, слабите да поддържаме и да не отдаваме зло за зло, а да търсим доброто - и така, казва Апостолът, ще изпълним закона Христов.

Следователно, братя и сестри, в лицето на Спасителя ние виждаме пример за непрекъснатата творческа работа, за тържеството на доброто и правдата. Той не се спря пред никакви препятствия, пред никакви ограничения и

заплахи. Той непоколебимо и неспирно вървя по стръмния път на доброто. Наистина, този път е труден и тежък, изпълнен с горчивини и страдания, защото той минава през скалисти зъбери, през пуси и безводни места и довежда до страшната Голгота с кръстни мъки.

Ето какъв е пътят на всеки борец за истина и правда. Такъв трябва да бъде и нашият път, ако искаме да следваме Христа. Но трябва да знаем, че ще бъдем хулени, на присмех подхвърляни, гонени, преследвани, а може би и убивани, но трябва да знаем също, че тази наша борба е свята. А тя има и своите духовни прелести и красоти. Всичкото това всъщност е и едно вътрешно задоволство, че си изпълнил дълга си. Това е и духовната радост, че си борец за доброто. Нека обаче помним, че след Голгота и Кръста на

Христа дойде Неговото славно възкресение, че след мъченията дойде радостта на седенето Му отдясно на Отца. А нашата радост и задоволство като човеци ще дойде единствено в оня миг, когато неподкупният Съдия ще каже: верни ми и послушни рабе, влез в радостта на Господаря си.

Нека, прочее, откъснем погледа си от всичко земно, което го приковава надолу, за да не се оприличаваме на прегърбената, а да го насочим към висините, та в миг на радост, подобно на освободената от недъга си жена, да запеем велико славословие за всичките благоденяния на Всемиловития Бог, Комуто подава всяка слава, чест и поклонение, во веки веков.

Амин!

СВ. НИКОЛАЙ МИРЛИКИЙСКИ ЧУДОТВОРЕЦ

“Правило на вярата, образец на въздържанието...” (Из тропара)

Братя и сестри,

Литургийната книжина, църковните паметници и житийната писменост ревниво се изпреварват да украсяват имената и живота, подвиг и памет на всички Божии угодници, кръвта им циментира основите на вярата, молитвите им спасяват множество души, паметта им назидава всички, които търсят спасение на душите и опора в живота.

Днес светата Църква сви венец от дивни песни, възвеличи с възвишени химни и обгради с ореола на нетленна слава едно име, което като звезда златогрейна блести през вековете върху небосвода на християнската действителност, озарява пътя на благочестието и разпръсква мрака на нечестието, утвърдява в сърцата вярата и движи волите към добродетели, вдъхновява към

подвизи и спасява с молитви - това е св. Николай Мирликийски Чудотворец.

Св. Николай е роден през втората половина на третия век в гр. Патара, провинция Ликия, в южна Мала Азия. Рожба на благочестиви родители, в добродетелно семейство, в което най-вече трябва да търсим корените на благочестието му и основата на подвизите му. Когато стигнал юношеска възраст, неговият чичо Николай, епископ Патарски, уговорил родителите му да посветят сина си на служение Богу и скоро го възвел в чин презвитер. При ръкоположението му, чичо му, озарен свише, изрича светителско пожелание, равносилно на пророческо предсказание: “Братя, аз виждам ново слънце, което изгрява над земята и обещава утеха на всички скърбящи, блажено е стадото, което ще го има

за пастир, защото той ще приведе към истината заблудилите се овци, ще вземе да ги пасе на пасбището на благочестието и ще бъде помощник на всички страдащи”. Тези думи се оправдали в личния живот и пастирската дейност на чтимия светец днес - св. Николай.

Името Николай е гръцка дума. Състои се от две думички - *Нико*, което значи побеждавам и *Лаос*, което значи народ, множество. Николай ще рече - мъж, който побеждава народи, побеждаващо множество. И наистина животът на св. Николай е бил, както показва името му, наниз от победи. През земния си живот св. Николай е удържал много победи, както в нравствената област на живота, така и във видимата природа. Първом той победил със себе си собствената си природа, победил плътта с духа си, похотите и страстите с въздържанието си, злото с доброто, неправдата със справедливостта, лъжата с истината, неверието с вяра, нечестието с чистота, греха със светостта. С твърдата си и непоколебима вяра в Христа той побеждава враговете на Църквата Христова и осигурява тържеството на истинската вяра. Със силата на молитвите си той властно побеждава силите и законите на природата и се явява велик чудотворец. И действително, името на св. Николай е отражение на неговия живот и животът му е изпълнение на неговото име. Затова името му привлича всеки благоговееен поглед и изпълва с радост и възторг всяка благочестива душа, а Църквата тържествено го почита.

Високите качества и възвишени добродетели, които спечелили на св. Николай победни венци, са необходими не само в духовно-нравствения живот, но и във всички области на живота. Всеки подвиг при всички поприща на живота може да завърши с бляскава победа и благодатни успехи само тогава, когато борците-дейци се отличават с добродетелите и духовните качества на св. Николай. Без тия качества и добродетели в никаква област на живота няма успех, невъзможна и немислима е победата, нито за отделната личност, нито за цял народ.

Св. Николай живял в една епоха, когато вярата в Христа е била подложена на страшни гонения и изложена на страшни изпитания, когато мнозина герои на вярата дадоха живота си и себе си пренесоха в жертва заради вярата в

Господа Иисуса Христа. Сам той бил подложен на непоносими мъки и жестоки страдания от езичниците, но с търпение и мъжество понесе всичко и с твърдата и непоколебима вяра победи гнева и злобата на мъчителите и възтържествува над враговете.

Едва щом бурята на преследванията бе стихнала и Църквата излезе пречистена от огъня на гоненията, мирът отново бе нарушен от вътре и Църквата смутена от нови изпитания. Яви се лъжеучителят Арий, чиято ерес ръзвълнува целия християнски свят. Но св. Николай, въоръжен с вярата, която не е в човешката мъдрост, а в силата Божия /1 Кор. 2:5/, с пламенна ревност и неустрашимост изобличава лъжеучителя, посрамва го и съдейства на Църквата да победи злото.

Ако вярата е врата за спасението на човека, добродетелите са пък пътят към това спасение - основата им обаче е смирението. Родителите на чтимия Божи угодник скоро починали, а той, благочестивият им син, раздал цялото им богатство на сиромаси - гладни нахранил, голи облякъл, болни прегледал, разорени издигнал - спасил множество отчаяни души, за да изпълни заповедите Христови.

Учител на въздържанието - ето поприще мило и добродетел драгоценна. Въздържанието като добродетел е една съзнателна рамка за движението на човешката душа в пътя на живота, защото за човека всичко е позволено, обаче е ли всичко полезно?

Източник на милости - това е волята на светеца, благодетел на страдащите - това е съзнанието на светителя, спасител на грешните, това е ролята на архипастиря. Житейски го е доказал - архиерейският му дом винаги и за всички бил отворен.

Приказно си остава за вековете тайнственото благодетелство на св. Николай, когато спасил дъщерите на богатия аристократ, изпаднал в мизерия от нечестивото му намерение за разрешаване на семейните си проблеми.

Братя и сестри,

Това е примерът, щом грее из живота на св. Николай Мирликийски Чудотворец. Нека този пример стои винаги пред нас. Нека неговите “правило вери”, “образ кротости”, “воздържание учителя” станат за нас извор на въодушевление и спасително подражание.

Амин!

